

[Hans Conrad Koefoed.]

Iøvrigt kan jeg henvise til mine udtalelser ved første behandling. Jeg anbefaler ærede medlemmer at stemme for ændringsforslaget.

Oluf Pedersen: Ved første behandling gav jeg tilslutning til hovedlinierne i det foreliggende grundlovsforslag. Jeg er ikke utilfreds med grundlovsforslaget som helhed, og det, jeg foreslår, er kun en tilføjelse til § 20, der drejer sig om suveræniteten.

Efter den nuværende grundlovs § 18 kan kongen ikke uden rigsdagens samtykke afstå nogen del af landet eller indgå nogen forpligtelse, der forandrer de bestående statsretlige forhold. Nu siges det i det foreliggende lovforslags § 20, at kun ved lov og i begrænset omfang kan visse beføjelser, som tilkommer rigets myndigheder, overlades til mellemfolkelige myndigheder, det gælder dog kun til fremme af mellemfolkelig retsorden og samarbejde. Der er altså indført en begrænsning i forhold til den nuværende grundlov, og det er lige det modsatte af det, som det ærede medlem hr. Aksel Larsen forsøgte af bilde befolkningen ind i sin timelange tale i formiddags. § 20 er imidlertid en betydningsfuld paragraf. Skal dele af suveræniteten afgives, kræves der ifølge lovforslaget tilslutning fra fem sjettedele af rigsdagens medlemmer. Dermed har man vel erkendt, at det er en betydningsfuld sag, og man har ordnet det således, at syge, fraværende og tvivlrådige medlemmer tæller som nejstemmer, og heri er jeg enig. Det hedder videre, at hvis dette flertal på fem sjettedele ikke kan opnås, så kan regeringen, når iøvrigt et flertal er opnået, sende spørgsmålet ud til folkeafstemning. Så langt er jeg også enig med forslaget. Set fra et demokratisk synspunkt vil det være ganske forkert, om man, som kommisterne foreslår, lod stykke 2 i den nu foreslåede § 20 gå ud. Derimod synes jeg, at reglerne for folkeafstemning er affattet forkert, og det er derfor, jeg har tilladt mig at stille ændringsforslag.

Der var i 1916 folkeafstemning her i landet om salget af de vestindiske øer. 283 670 stemte dengang ja, og 158 157 stemte nej, d. v. s. at der ved folkeafstemningen var 63 pct. for salget og 35 pct. imod. Dermed var tilslutningen givet. Havde det nu været omvendt, at der havde været 283 670, der stemte imod, og kun

158 157, der stemte for, så var salget ikke sket i 1916.

Jeg spørger ærede medlemmer, om vi ikke er enige om, at hvis der havde været et stort flertal imod salget, skulle det ikke finde sted. Hvordan ville det nu gå, hvis man i stedet for det grundlag, man havde i 1916, som rigsdagen havde skabt, skulle tage en afstemning efter de nugældende regler? I 1916 stemte ialt 449 000 vælgere. Nu er det ikke opgjort nøjagtigt, hvor mange vælgere der var på det tidspunkt, da folkeafstemningen fandt sted, men såvidt jeg kan regne ud på grundlag af det efterfølgende folketingsvalg, hvor de tilsvarende grupper vælgere havde stemmeret — hvorfra dog skal trækkes de sønderjyske stemmetal —, må der have været 1,1 million vælgere ialt i 1916, hvoraf 41 pct. deltog i afstemningen. Af disse 41 pct. stemte de 26 pct. ja og 15 pct. nej. Det vil sige, at hvis vi havde haft 30 pct.-reglen og havde regnet syge, bortrejste og rådvilde til den ene side, ville salget have fundet sted, selvom 283 000 havde stemt imod og kun 158 000 for, til trods for at et stort flertal af de deltagende vælgere ved afstemningen havde stemt imod. Man kan sige, at hvis man laver en folkeafstemning efter de regler, og hvis det går, som det gik i 1916, ja, så er det i og for sig ligegyldigt, om vælgerne stemmer for eller imod; resultatet bliver ganske det samme. Det synes jeg er urime-

ligt. Folkeafstemningen om de vestindiske øer var en afstemning, der blev gjort meget ud af, og jeg tror ikke, det vil være muligt ved almindelige folkeafstemninger at nå stort højere op med hensyn til deltagelse. Lad os regne med, at vi i dag har ca. 2 millioner vælgere — det bliver vel godt og vel efter den nye valglov —, og lad os så sige, at det drejer sig om et spørgsmål, som da vi havde forslaget til beslutning angående enhedskommandoen til behandling her i rigsdagen. Det begrænsede jo suveræniteten, og jeg har forstået grundlovsforslaget sådan, at en begrænsning af suveræniteten kun kan ske, når der herom fremsættes et lovforslag. Når det ærede medlem hr. Aksel Larsen siger, at der skal stå i grundloven, at det både skal gælde lovforslag og beslutninger, mener jeg altså, det er en misforståelse, for når der er tale om begrænsning af suveræniteten, er lovforslag altid nødvendige; så kan man ikke nøjes